ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ

ਬਨਾਮ

. ਐਮ.ਪੀ.

(2021 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 524)

ਨਾਲ

(2023 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3416)

03 ਨਵੰਬਰ, 2023

[ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਬੀ.ਵੀ. ਨਗਰਨਾਥਨਾ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ: ਕੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। 302/149, ਸ.326/149, ਸ.324/149, ਸ.323/149, ਸ.147 ਅਤੇ ਸ.148 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – ਐੱਸ.ਐੱਸ. 304 ਭਾਗ II, 302/149, 326/149, 324/149, 323/149, 147 ਅਤੇ 148 - ਕਤਲ - ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ - ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਬਣਾਇਆ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਦੀ ਮੱਝ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਟਪਾਰੀਆ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ - ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ 302/149, 326/149, 324/149, 323/149, 147 ਅਤੇ 148 - ਦੀ ਟੇਨੇਬਿਲਟੀ: ਹੋਲਡ: ਦੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ - ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਵਾਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਹਨ - ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾ ਦੇਣਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ - ਮੋਰੇਸੋ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਰਾਸ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪੱਖ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਵਾਪਰੀ- ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਟਪਾਰੀਆ ਨੂੰ ਮੱਝਾਂ ਨੇ ਵਿਗਾੜਨ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੀ - ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉਦੇਸ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਸੀ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ 302 ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ s ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 304 ਭਾਗ-II - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 7 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 15, 19, 20, 23-27] ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਸ. 149 - ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ - ਦਾ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ. 149: ਫੜਿਆ ਗਿਆ: ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐੱਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। 149 - ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਵਸਤੂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 141 - ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 14]

ਨੰਦ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ 2023 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 262; ਮਸਾਲਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. [1964] 8 ਐਸਸੀਆਰ 133; ਲਕਸ਼ਮੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1976) 4 SCC 394; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਾਧੋ ਅਤੇ ਹੋਰ 1991 Supp (2) SCC 396; ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਮਿਸ਼ਰੀਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 9 SCC 426; ਨਾਗਰਾਥੀਨਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ (2006) 9 SCC 57 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2021 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 524। 2005 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰ.243 ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 14.03.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਏ. ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਿਸ਼ੀ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਮਿਸ. ਐਨ. ਅੰਨਾਪੂਰਾਣੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ। ਧੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਅਭਿਮਨਿਊ ਸਿੰਘ, ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬੁੰਦੇਲਾ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਤੋਮਰ, ਪਵਨ, ਕੁ. ਜੋਤੀ ਵਰਮਾ, ਭਗਵਾਨਜੀ ਠਾਕੁਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ.

1. 2022 ਦੇ SLP (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 1718 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੁੱਟੀ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 2005 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 243 ਅਤੇ 260 ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਸਥਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 14 ਮਾਰਚ 2018 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ 30 ਮਾਰਚ 2005 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 09/2002 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਸ਼ਿਵਪੁਰੀ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਆਈਪੀਸੀ" ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 326 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 324 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ, ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ।

3. ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

3.1 ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਲੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਾਂਘੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ੈੱਡ (ਟਪਾਰੀਆ) ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਦੀ ਮੱਝ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਸ਼ੈੱਡ (ਟਪਰੀਆ) ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਲੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਮੱਝ ਨੂੰ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਮੱਝ ਨੂੰ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਲੀਮ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਸੇਵਕ @ ਸੇਵਕ, ਰਾਮ ਲਖਨ @ ਲਖਨ, ਰਾਮਰੂਪ @ ਰੂਪਾ,

ਰਾਮ ਸਹਾਏ, ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ (2021 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 524 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਅਤੇ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਚਿਰਾਂਜੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਦੇ ਘਰ ਆਏ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਚਿਰਾਂਜੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਡਰ ਕੇ ਘਰੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਏ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮਦਨ, ਲੀਲਾਬਾਈ ਅਤੇ ਕੈਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਅਤੇ ਕੁੱਟਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਥੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਚਿਰਾਂਜੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

3.2 ਅੱਗੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ 6 ਅਕਤੂਬਰ 2001 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 09.15 ਵਜੇ, ਜਦੋਂ ਚਿਰਾਂਜੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6), ਮਦਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ), ਰਘੁਵੀਰ, ਪਤੀਰਾਮ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-13), ਲੀਲਾਬਾਈ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ), ਰਾਮਹੇਤ। (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-12), ਗਿਆਨੀ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-14) ਅਤੇ ਕੈਲਾਸ਼ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-15) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਤੋਂ ਟਰੈਕਟਰ 'ਤੇ

ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਥਾਣੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਬਰਚੀ, ਤਲਵਾਰ , ਬਰਛੇ, ਲਾਠੀ ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਬੰਬ (ਹੱਥਗੋਲਾ) ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤਾ।

3.3 ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਮ ਲਖਨ ਜੋ ਕਿ ਬਰਚੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਮਦਨ ਦੀ ਛਾਤੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਚਾਕੂ ਮਾਰਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਦਨ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ; ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਮ ਸੇਵਕ @ ਸੇਵਕ, ਜੋ ਕਿ ਗੁਪਤੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਧੜ (ਬਾਖਾ) ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੱਟ ਮਾਰੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮਰੂਪ ਉਰਫ ਰੂਪਾ ਜੋ ਕਿ ਤਲਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ, ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ।

3.4 ਮੂਲ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਐਫਆਈਆਰ") ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 307, 323, 452, 147, 148 ਅਤੇ 149 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਦਨ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.5 ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 1st ਕਲਾਸ, ਕੋਲਾਰਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੇਸ 10 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਸ਼ਿਵਪੁਰੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3.6 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਕੁੱਲ ਨੌਂ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 21 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ 21 ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਿਰੋਂਜੀ (PW-6), ਰਾਮਹੇਤ (PW-12), ਪਰਤੀਰਾਮ (PW-13), ਗਿਆਨੀ (PW-14) ਅਤੇ ਕੈਲਾਸ਼ (PW-15) ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ।

3.7 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੰਜ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 30 ਮਾਰਚ 2005 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ, ਰਾਮ ਸਹਾਏ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਲਖਨ, ਰਾਮਰੂਪ ਉਰਫ ਰੂਪਾ, ਰਾਮ ਸੇਵਕ @ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਜਾਲੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ

ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੱਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 302, ਧਾਰਾ 149 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 326, ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 324, ਧਾਰਾ 149 ਨਾਲ ਧਾਰਾ 323, ਧਾਰਾ 147 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਨ। ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੀਯਾਰਾਮ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3.8 ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਣੀਆਂ ਸਨ।

3.9 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ) ਨੇ 2005 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 243 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਲੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2005 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 260 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 14 ਮਾਰਚ 2018 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਅਤੇ ਜਾਲੀਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

4. ਅਸੀਂ 2021 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 524 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਸ਼ੀ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਏ. ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀਆਰਐਲ) ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਲਿਮ ਸਿੰਘ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। .

5. ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਘੋਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ ਲਾਠੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਟ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਂਡ-ਬੰਬ ਰੱਖਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ

ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਸੀ।

6. ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨੰਦ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾ ਦੇਣਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ।

7. ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ, 2022 ਦੇ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ. (ਸੀ.ਆਰ.ਐੱਲ.) ਨੰ. 1718 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ-ਜਾਲੀਮ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

8. ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

9. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

10. ਚਿਰੋਂਜੀ (PW-6) ਪਹਿਲਾ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਵਰਤਮਾਨ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਦਨ, ਲੀਲਾ (ਸਿੱਕੇ ਲੀਲਾਬਾਈ) ਅਤੇ ਕਮਲੇਸ਼ (ਜਿਵੇਂ ਕੈਲਾਸ਼) ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਟਰੈਕਟਰ 'ਤੇ ਥਾਣੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਮੰਗਲ, ਰੂਪਾ, ਸੇਵਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਰਾਮ ਸਹਾਏ, ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ, ਲਖਨ, ਜਾਲੀਮ, ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਸੀਆ ਅਤੇ 4-5 ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਟਰੈਕਟਰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੱਥ ਬੰਬ ਸੁੱਟੇ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੇਵਕ ਨੇ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤੀ ਦੇ ਸਿਰ

'ਤੇ ਵੀ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੂਪਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਖਨ ਨੇ ਬਰਚੀ ਨਾਲ ਮਦਨ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਥਾਣੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ ਮਦਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਰਾਮਹੇਤ (PW-12) ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

11. ਡਾ: ਐੱਸ.ਕੇ. ਮਾਜੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ: "ਸੱਟ ਨੰਬਰ. 1: ਡੂੰਘੇ ਪੰਕਚਰ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮ I'' X 1/2" X ਫੇਫੜੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾ। ਇਸ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਖੱਬਾ ਫੇਫੜਾ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਚਮੜੀ ਅਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਫਟ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਰਿਪਡ ਫੇਫੜੇ ਦਾ ਆਕਾਰ 1" X 2" X 2" ਸੀ; ਸੱਟ ਨੰਬਰ 2: ਪਿੱਠ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਛਿੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ 4"X I"; ਅਤੇ ਸੱਟ ਨੰ. 3: ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ 'ਤੇ ਛਿੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ ½'' X I/2"।

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚਿਰੋਂਜੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਅਤੇ ਰਾਮਹੇਤ (ਪੀਡਬਲਯੂ-12) ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਚਿਰੋਂਜੀ (PW-6) ਅਤੇ ਰਾਮਹੇਤ (PW-12) ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਪੇਂਡੂ ਪੇਂਡੂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

13. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮਸਾਲਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.2 ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਸ ਕਲਾਸਿਕਸ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: "17. .....ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਧਾਰਾ 142 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 141 ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮ ਵਸਤੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਇੱਕ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਕੀ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 141 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਗਵਾਹ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਹਲੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲਦੀਨ [ਏਆਈਆਰ 1956 ਐਸਸੀ 181] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 149 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਵਸਤੂ, ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ, ਉਸ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਉਸੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 149 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ……."

14. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਸਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। , ਜਿਵੇਂ ਕਿ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

15. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਚਿਰੋਂਜੀ (PW-6) ਅਤੇ ਰਾਮਹੇਤ (PW-12) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਦਾਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਮਸਾਲਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। .

16. ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਿਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਕੀ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਮਦਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

18. ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਵੀ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਾਂਡੇ (DW-1) ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ FIR ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਨਿਸਾਰ ਅਹਿਮਦ (DW-2), ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, ਸ਼ਿਵਪੁਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਮ ਸੇਵਕ @ ਸੇਵਕ, ਰਾਮ ਲਖਨ ਅਤੇ ਰਾਮਰੂਪ ਉਰਫ ਰੂਪਾ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਰਾਮ ਸੇਵਕ @ਸੇਵਕ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ

(i) ਮੱਥੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਹੱਡੀ 'ਤੇ 7 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ X 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ;

(ii) 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ X 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸਿਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਚਮੜੀ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਸੀ।

(iii) ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ 4 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ X 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਖੱਬੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੀ; (iv) ਖੱਬੇ ਬਾਂਹ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ 1 X 1 cm/2 X 1 cm/ 2 ਸੈ.ਮੀ.

(v) ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ 1 X 1 cm/ 2 X 1 cm ਖੱਬੇ ਅੰਗੂਠੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸੀ;

(vi) ਉੱਪਰੀ ਖੱਬੇ ਬਾਂਹ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਸੋਜ;

(vii) ਸੱਜੇ ਮੱਧ ਮਲਲੀਅਸ ਦੀ ਸੋਜ ਅਤੇ ਦਬਾਅ 'ਤੇ ਦਰਦ;

(viii) ਸੱਜੇ ਪੱਟ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਸੋਜ; ਦੋਸ਼ੀ ਰਾਮ ਲਖਨ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

(i) ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਸਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਲੀ ਸੋਜ। ਦੋਸ਼ੀ ਰਾਮਰੂਪ @ ਰੂਪਾ ਨੂੰ ਜੋ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ: (i) ਸਿਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 6 X 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਚਮੜੀ ਦਾ ਫਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ;

(ii) ਸੱਜੇ ਬਾਂਹ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੋਜ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ;

(iii) ਖੱਬੀ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਬਾਅ 'ਤੇ ਸੋਜ ਅਤੇ ਦਰਦ;

(iv) ਸੱਜੇ ਗੋਡੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਫੈਲੀ ਸੋਜ।

19. ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 323, 341, 294, 147, 148 ਅਤੇ 149 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

20. ਸਾਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ। ਰਾਮਰੂਪ ਉਰਫ ਰੂਪਾ ਦੇ ਸੱਟ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ:

“12. ..... ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਝਗੜੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ: "

(1) ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਤਪੱਤੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(2) ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੌਤਿਕ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ;

(3) ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਸੰਸਕਰਣ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਭੁੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ

ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਗਵਾਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੰਸਕਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਸ਼ਰਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂਜ਼ 1 ਤੋਂ 4 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ 6, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਮੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਈ ਫਾਤਿਮਾ [(1975) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 7 : 1975 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ. 384]) ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਅਤੇ ਸਤਹੀ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਇੰਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਠੋਸ, ਇੰਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਇੰਨੇ ਸੰਭਾਵੀ, ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਯੋਗ ਹਨ, ਕਿ ਇਹ ਗਲਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ। ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ। ਮੌਜੂਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।"

21. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਾਧੋ ਅਤੇ ਹੋਰ 4, ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਮਿਸ਼ਰੀਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰ 5, ਨਾਗਾਰਥਿਨਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ 6 ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਨੰਦ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ।

22. ਨਿਰਵਿਵਾਦ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਗਵਾਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

23. ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿ ਕੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਅਸਲ ਉਤਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ

ਧਿਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕਰਾਸ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

24. ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਬਚਾਅ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਨੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲੜਾਈ 'ਚ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਕਤ ਫਰੀ ਫਾਈਟ 'ਚ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਮਦਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

25. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ, ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉਦੇਸ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਮੁੱਚੀ ਘਟਨਾ ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਦੀ ਮੱਝ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਾਲੀਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਟਪਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੀ। ਕਾਬਲੇਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਬਲੇਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਾਲੀਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਟਪਿਆਰੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੱਝ ਕਾਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ।

26. ਇਸਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਭਾਗ-2 ਅਧੀਨ ਆਵੇਗਾ।

27. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

(i) ਧਾਰਾ 302 IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਭਾਗ-II ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(ii) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

28. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਜ਼), ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate